

Päätös ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukaisesta ilmoituksesta, Heidi Hiidenheimo, eläinsuoja, 283-411-1-234

HOLDno-2026-470

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 115 a §:n mukaisen yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisesta ilmoituksesta koskien eläinsuojan (lihasikala) toimintaa.

Hakija

Heidi Hiidenheimo
Y-tunnus: 2151339-0

Toiminta ja sen sijainti

Eläinsuoja (lihasikala)
Kiinteistö 283-411-1-234 (Kurjala)
Käikäläntie 125, 16800 Hämeenkoski

Kuva 1. Tilakeskuksen sijainti kartalla (pinkki nuoli).

Ilmoituksen käsittelemisen peruste ja viranomaisen toimivalta

Toiminta on ilmoitusvelvollista ympäristönsuojelulain 115 a § 1 momentin mukaisena toimintana: "Toiminnanharjoittajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta, josta säädetään tämän lain liitteessä 4."

Ympäristönsuojelulain liitteen 4 kohdan 5 a) mukaan ilmoitusvelvollisia ovat eläinsuojat, jotka on tarkoitettu vähintään 250 lihasialle.

Ympäristönsuojelulain 115 a §:n 4 momentin mukaan kyseistä toimintaa koskevan ilmoituksen käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Hollolan kunnan hallintosäännön (voimaan 1.6.2025) 10 §:n mukaisesti Hollolassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii valvontajaosto.

Asian vireille tulo

Ilmoitus on jätetty Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 26.5.2026.

Ilmoitus sisältää seuraavat asiakirjat:

- Eläinsuojien ilmoituslomake Heidi Hiidenheimo 20.5.2026 sekä sen liitteet:
  - Liite 1 sijaintikartta
  - Liite 2 asemakuva
  - Liite 2 nykyinen asemakuva
  - Liite 3 uuden eläinsuojan ja lantalan pohja- ja leikkauskuvat
  - Liite 3 vanhan eläinsuojan pohjapiirros
  - Liite 3 vanhan eläinsuojan leikkauspiirros
  - Liite 6 kartta naapureista
  - Liite 6 luettelo naapureista
  - Liite 7 ympäristölupa Hiidenheimo Heidi (ent. Nurminen Seppo) 20.12.2016
  - Liite 11 eläinsuojataulukot
  - Liite 13 tiedot maatilán vedenhankinnasta ja liikennejärjestelyistä
  - Liite 14 arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisesta
  - Liite 15 arvio toimintaan liittyvistä riskeistä
  - Liite 16 arvio toiminnan päästöistä ja vaikutuksista ympäristöön
- Sähköpostikeskustelu "Sikalan laajennus, lantalatilavuus" Kenttä – Hiidenheimo 24.8.2026

Toimintaa koskevat luvat

Toiminnalla on Hollolan kunnan valvontajaoston 20.12.2016 § 65 myöntämä ympäristölupa. Lupa on myönnetty Seppo Nurmille ja siirretty Heidi Hiidenheimolle vuonna 2017.

Alueen kaavoitustilanne ja sijaintipaikan muut ominaisuudet

Alueella ei ole asemakaavaa.

Hollolan kunnan strategisessa yleiskaavassa 2020 toiminta sijoittuu MT-merkinnän (maatalousvyöhyke) alueelle: "Laajat maisemallisesti ja tuotannollisesti merkittävät maatalousvyöhykkeet. Alue on varattu ensisijaisesti maatalouden elinkeinoalueeksi ja maankäytön suunnittelussa tulee edistää maatalouden toimintamahdollisuuksia. Peltoalueet on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä säilyttämään avoimina ja rakentaminen ja muut toiminnot sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan niiden ulkopuolelle. Rakentamisen määrä ja sijainti tulee lupaharkinnassa suhteuttaa ympäristön rakennettuun tilanteeseen. Rakentamisen sijoitteluun ja laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla."

Strategisen yleiskaavan kulttuuriympäristöt-teemakartalla tilakeskus sijoittuu:

- VKU-alueelle (Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta valtakunnallisesti tai maa-kunnallisesti arvokas alue): "Aluetta koskevien suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee olla kokonaisuuden säilymistä turvaavia ja edistäviä. Mahdollisen korjaus- ja täydennysrakentamisen sekä alueeseen kohdistuvien

toimenpiteiden on sopeuduttava kulttuuriympäristön tai maisema-alueen ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Erityisesti tämä tulee huomioida Okeroisten alueella, jonka ympäristöön on esitetty merkittäviä muutospaineita. Alueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka vähentävät merkittävän aluekokonaisuuden arvoa. Aluetta asemakaavoitettaessa ja asemakaavaa muutettaessa on varmistettava maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa.”

- SM-3-alueelle (Muu arkeologinen kulttuuriperintöalue): ”Alueella olevat esihistorialliset/historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa.”
- Koillis-itälaidaltaan SM- eli muinaismuistoalueen viereen. ”Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunto.”

Muilla strategisen yleiskaavan teemakartoilla ei ole merkintöjä tilakeskuksen kohdalla tai läheisyydessä.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 toiminta sijoittuu kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaalle alueelle.

Tilakeskusta lähimmät pohjavesialueet ovat noin 670 metrin päässä sijaitseva Ilola-Kukkolanharjun 1E-luokan (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen) ja noin 700 metrin päässä sijaitseva Ahvenlammen 1-luokan (vedenhankintaa varten tärkeä) pohjavesialue.

Vesistöistä Leppälammi sijaitsee noin 700 metrin päässä, Iso-Lano noin 900 metrin päässä ja niitä yhdistävä vesialue lähimmillään noin 630 metrin päässä tilakeskukselta. Pääjärvi sijaitsee lähimmillään noin 700 metrin päässä tilakeskukselta.

Lähimmät luonnonsuojelualueet ovat noin 1,3 kilometrin päässä sijaitseva Kangastenmäen yksityinen luonnonsuojelualue ja noin 1,2 kilometrin päässä sijaitsevat Ahvenaisten pähkinärinteen luontotyyppialueet.

Naapureiden asuinrakennuksia sijoittuu tilakeskukselta katsottuna lähes joka ilmansuuntaan. Lähimpiin naapureiden asuinrakennuksiin on matkaa noin 400, 510, 520 ja 530 metriä, mitattuna kutakin naapuria lähimpänä olevasta eläinsuojasta tai lantalasta. Osa näistä on vapaa-ajan asuntoja. Lisäksi noin 600-700 metrin päässä tilakeskukselta, erityisesti koillisen suunnassa Leppälammin rannalla, sijaitsee useita asuinrakennuksia, joista valtaosa on vapaa-ajankäytössä.

Tiivistelmä toiminnasta ja sen laajuudesta

Ilmoituksen mukainen enimmäiseläinmäärä on 1999 sikaa. Käytännössä vanhan, säilytettävän sikalan eläinpaikkojen määrä on 502 ja uuden rakennettavan sikalan eläinpaikkojen määrä 1440, jolloin eläinpaikkojen kokonaismääräksi muodostuu 1942. Lisäksi tilalla on kaksi hevosta.

Tilakeskukselta puretaan vanhin tuotantorakennus sekä toinen vanhoista lietesäiliöistä. Lisäksi rakennetaan kaksi uutta lietesäiliötä. Tilalla on laajennuksen jälkeen käytössä kolme lietesäiliötä, joiden tilavuudet ovat n. 1000 m³, n. 2000 m³ ja n. 2000 m³. Lisäksi lietekuulujen tilavuus on noin 1150 m³. Yhteenlaskettu lietesäiliötilavuus on n. 6150 m³. Lietelantaloissa käytetään katteena kelluvaa kevytsoraa ja säiliöt täytetään alakautta lantakuilua pitkin. Hevosten lannalle on kuivalantala.

Lannan levitykseen on käytössä yhteensä 250 ha peltoa, johon lukeutuu sekä omaa, vuokrattua että sopimuspeltoa. Lannan levitykseen käytettäviä pelloja ei sijaitse pohjavesialueilla. Lannan

levitykseen on käytössä multaava lietevaunu ja vesistöjen, talousvesikaivojen sekä lähteiden ympärille jätetään riittävät suojaetäisyydet.

Tilakeskuksella on kolme polttonestesäiliötä. Viljankuivaamon säiliön tilavuus on 4 m³ ja tankkaukseen käytettävien säiliöiden 3 m³ ja 1,9 m³. Tankkaukseen käytettävät säiliöt ovat 2-vaippaisia ja kaikki säiliöt on sijoitettu betonipohjalle. Tilalla käytetään ja säilytetään lisäksi jossain määrin muita öljytuotteita (esim. traktorin öljyt), lannoitteita, kasvinsuojeluaineita sekä eläinten lääkkeitä.

ASIAN KÄSITTELY

Ilmoituksesta tiedottaminen

Kuulutus ja ilmoitusasiakirjat ovat olleet nähtävillä Hollolan kunnan verkkosivuilla 8.6.-10.8.2026. Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin kirjeitse asianosaisille. Tieto kuulutuksesta julkaistiin myös ESS Viikko -lehdessä.

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunnot Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluilta, Lupa- ja valvontavirastolta, Päijät-Hämeen ympäristöterveydeltä ja Lahden museoilta (alueellinen vastuumuseo).

Lupa- ja valvontaviraston lausunto:

"Toiminnassa tulee varautua noudattamaan ns. IED 2.0 (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1785) ja sen nojalla myöhemmin annettavien toimintasääntöjen (Uniform Conditions for Operating rules for Livestock) määräyksiä.

Ympäristönsuojelulain (617/2026) 110 d § käsittelee toimintasääntöjen soveltamista ympäristölupaharkinnassa ja kohdan 2) mukaan vähintään 400 direktiivieläinyksikön direktiivieläinsuojien toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on perustuttava toimintasääntöihin viiden vuoden kuluttua teollisuuspäästädirektiivin 70 i artiklan 2 kohdan nojalla hyväksytyn Euroopan komission päätöksen voimaantulosta. 110 e §:n 2. mom. todetaan, että luvan tarkistamisen tarvetta koskeva selvitys tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle kaksi vuotta ennen 110 d §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintasääntöjen alkamista.

Ympäristönsuojelulain (617/2026, voimaan 1.7.2026) liitteessä 3 kuvataan eläinsuojien ja turkistarhojen lupa- ja toimivaltarajan sekä eläinsuojan ilmoituksenvaraisuusrajan laskemisessa käytettävät eläinyksikkökertoimet. Liitteen 3 taulukossa 1 on lueteltu direktiivieläinyksikkökertoimet. Lihasikojen direktiivieläinyksikkökerroin on 0,3. Liitteen 3 taulukossa 3 määritellään direktiivieläinsuojat. Sikojen kasvatuksen osalta direktiivilaitokseksi määritellään vähintään 350 direktiivieläinyksikön eläinsuojat, mikä vastaa eläimiksi muutettuna 1 166,67 lihasikaa.

Ennen toimintasääntöjen voimaantuloa ja direktiivieläinsuojien ympäristölupien tarkistamista, tulee jo hankkeen suunnitteluvaiheessa huolehtia siitä, että olemassa olevien ja rakennettavien eläinpaikkojen sekä myöhemmin laajennetussa toiminnassa kasvatettavien eläinten enimmäismäärä ei ylitä 2 000 lihasikapaikkaa. Mikäli säännöllisessä valvonnassa havaitaan enimmäiseläinmäärän ylitys, tulee toiminnalle hakea ympäristölupa toimivaltaiselta lupaviranomaiselta.

Laajennusrakennus tulee mahdollisuuksien mukaan toteuttaa toimialan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisesti, esimerkiksi asentamalla lietekuiluihin jäähdytyslaitteistoa tai varautua ko. tekniikan käyttöönottoon myöhemmässä vaiheessa."

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden lausunto:

"Terveystensuojeluviranomaisen lausuntona totean, että toiminta sijaitsee maatalousvaltaisella alueella, eikä myönteiselle ilmoituspäätökselle ole terveystensuojelun osalta estettä. Terveystensuojelulla ei myöskään ole tiedossaan seikkoja, joiden perusteella olisi aiheutta epäällä tilan nykyiseen toimintaan liittyvää terveysthaittaa. Seuraavat seikat tulisi kuitenkin huomioda ilmoituksen käsittelyssä.

Eläinten hoito sekä eläinsuojan rakenteet ja olosuhteet tulee järjestää noudattaen voimassa olevaa eläinten hyvinvointilainsäädäntöä. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden eläinlääkintähuollon päällikkö antaa tarvittaessa eläinsuojan rakennuslupaa varten erillisen lausunnon, jossa voidaan arvioida tarkemmin eläinten hyvinvointiin liittyviä seikkoja. Ilmoituspäätöksessä tulisi määritellä laajennuksen jälkeinen suurin sallittu eläinmäärä toiminnan vaikutusten rajaamiseksi.

Toiminnasta ei saa aiheutua vaaraa pohjaveden eikä eläinsuojan tai lannan levitykseen käytettävien peltojen läheisyydessä mahdollisesti sijaitsevien talousvesikaivojen veden laadulle. Mikäli on mahdollista, että lannan levitykseen käytettävää peltoalaa, esim. uusia vuokrapeltoja, joskus tulevaisuudessa sijaitsee pohjavesialueella, olisi ilmoituspäätöksen määräyksissä hyvä määrätä myös lietteen levittämisestä pohjavesialueelle sekä talousvesikaivojen ympärille jätettävän suojavyöhykkeen leveydestä. Näistä ei ole määräyksiä Hollolan kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä.

Lannan varastointilavuuden osalta tulee noudattaa ympäristönsuojelusäädösten vaatimuksia. Lienesäiliöiden rakenteiden tulee olla tiiviitä siten, ettei synny vuotoa tai valumia ympäristöön. Toimijan tulee seurata liesäiliöiden kuntoa vähintään vuosittaisen tyhjennyksen yhteydessä. Epäiltäessä vuotoa tulee ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin haitan minimoimiseksi.

Eläinsuojissa syntyvät jätevedet tulee käsitellä noudattaen voimassa olevia ympäristönsuojelusäädöksiä. Wc:ssä syntyvien jätevesien keräämisestä umpisäiliöön ei katsota aiheutuvan terveysthaittaa, kunhan huolehditaan säiliön kunnosta ja sen tyhjentämisestä riittävän usein.

Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta hajuhaittaa ympäristöön ja asutukselle. Hajuhaittaa aiheutuu eläintenpidon lisäksi myös lietteen käsittelystä ja levittämisestä. Syntyviä hajuhaittoja tulee pyrkiä vähentämään käytettävissä olevilla keinoilla, joita on esitetty ilmoituksen liitteellä. Lienesäiliöt tulisi kattaa ilmoituksen mukaisesti vähintään ns. kelluvalla katteella.

Toiminta tulee järjestää siten, että ympäristön roskaantumislta vältytään. Jätteiden käsittelystä tulee antaa riittävät määräykset ilmoituspäätöksessä. Eläinperäisen sivutuotejätteen säilyttäminen ja hävittäminen tulee toteuttaa voimassa olevaa sivutuotelainsäädäntöä noudattaen.

Kiinteistöllä tulee tarvittaessa toteuttaa aktiivista jyrsijöiden torjuntaa, jotta hallitsemattomien jyrsijäpopulaatioiden syntymiseltä vältytään.

Toimijan tulee olla selvillä toimialalla käytettävän tekniikan ja hyvien käytäntöjen kehityksestä ja soveltaa niitä toimintaansa mahdollisuuksien mukaan. Eläinten hyvinvoinnin sekä ympäristöön aiheutuvien terveysthaittojen kannalta merkityksellisiin häiriötilanteisiin tulee pyrkiä varautumaan etukäteen. Ilmoituksen liitteessä 15 on arvioitu kattavasti toimintaan liittyviä riskejä. Siinä on mm. huomioitu, että eläinsuojalla on käytettävissä varavoimakone mahdollisten sähkökatkojen varalle. Liitteessä mainittujen riskien lisäksi olisi hyvä miettiä käytännöt myös eläinten juomaveden saannin turvaamiseksi häiriötilanteessa. Eläinsuojan vedenhankinta perustuu yhteen omaan talousvesikaivoon ja sen mahdollisen saastumisen tai muun vesihuollon häiriön varalle olisi suositeltavaa etukäteen miettiä menettelyt korvaavan juomaveden hankkimiseksi."

Lahden museoiden lausunto:

"Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää lupahakemuksesta pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kiinteistö sijaitsee historiallisen kylätontin alueella (muinaisjäännösrekisterin tunnus Kurjala 1000024096). Kylä tunnetaan kirjallisista lähteistä jo 1400-luvulta, ja Kurjalan kartano mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1516. Vuonna 1571 kylässä oli kaksi tilaa. Kylätontti on paikannettu Kuninkaan kartaston perusteella, eikä sitä ole tarkastettu maastossa. Tämän vuoksi kohteen suojelustatus on mahdollinen muinaisjäännös ja sen raja-alue on suuntaa antava. Kartta-aineiston perusteella kylätontti sijaitsee edelleen pääosin rakennetulla alueella, mutta osa siitä saattaa ulottua myös nykyisille peltoalueille (viimeisin inventointi: H. Poutiainen, T. Tiainen & T. Pauku 2014: Hämeenkoski. Keskustan ja lähiympäristön osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi). Lähiympäristössä sijaitsevien rautakautisten kohteiden ja esinelöytöpaikkojen (ks. karttaliite) perusteella on mahdollista, että alueella on ollut asutusta jo rautakaudella.

Pyydettyä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa, että rakentaminen voidaan toteuttaa lupahakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Ennen lietesäiliöiden rakentamisen aloittamista uusien lietesäiliöiden rakennuspaikat ja niiden välitön lähiympäristö on kuitenkin tarkastettava. Mikäli tarkastuksessa havaitaan viitteitä muinaisjäännöksistä, tulee alueella suorittaa riittävät arkeologiset kaivaustutkimukset ennen kuin suunniteltu rakentaminen voidaan toteuttaa. Toisin kuin uusi eläinsuoja (sikala), joka rakennetaan nykyisen rakennuksen paikalle, lietesäiliöt sijoittuvat pääosin aiemmin rakentamattomalle ja muokkaamattomalle peltoalueelle, jolla saattaa olla säilynyt historialliseen kylätonttiin liittyviä rakenteita.

Museo suorittaa läheisen rautakautisen kätköalueen uudelleen tarkastuksen syksyllä 2026 tai keväällä 2027. Samassa yhteydessä museo voi pyynnöstä suorittaa viranomaistyönä myös edellä mainitun lietesäiliöiden alueen arkeologisen tarkastuksen. Vaihtoehtoisesti tarkastuksen voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen). Tarkastuksen/inventoinnin on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin kenttätöiden, dokumentoinnin kuin raportoinnin osalta. Raportti suoritusta tarkastuksesta/inventoinnista on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi heti sen valmistuttua. Vasta kun museo on todennut suoritettujen tutkimusten riittäväksi selvitykseksi (ja alueelta ei ole todettu jatkotutkimustarvetta), voidaan suunniteltu rakentaminen toteuttaa suunnitelman mukaisesti.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Lupahakemusalue sijaitsee Kurjalan kulttuurimaisemassa, joka on Teuronjokilaakson peltotasangon maisematyyppiä edustava maisema-alue (MaMa 2024). Alueella on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Kurjalan kulttuurihistoriallinen kartanoympäristö (RKY 2009 - inventointi) ja maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kurjalan kartano ja Käikälän kylä (MARY 2024). Alueen arvojen kuvauksen mukaan Hämeen vanhimpana pidetty aateliskartano Kurjala ja vanha rälssitila Käikälä muodostavat pitkän asutuksen ja viljelyn jatkumon Hämeen keskiaikaisen asutuksen ydinalueelle. Kurjalan kartanon päärakennus on rakennustaiteellisesti aikakautensa kartanorakentamisessa ainutlaatuinen. Kurjalan ja Käikälän rakennuksissa näkyy alueen pitkä käyttö kerroksellisuutena. Kurjalan puukuja sekä rakennukset muodostavat maiseman keskeiset kiintopisteet.

Pääjärven etelärannalle rakennettu Kurjalan kartanon tilakeskus sijaitsee laajan peltoaukean keskellä olevalla mäellä. Kartanon pihaan johtaa vaahterakuja peltojen halki. Tilakeskuksessa on jäänteitä vanhasta puistosta ja puutarhasta. Samaan maisemakokonaisuuteen kuuluvat Kurjalan pohjoispuolella olevalla peltomäellä sijaitsevat Käikälän entisen ratsutilan

rakennukset. Kurjalaa ja Käikälän taloa ympäröivät laajat ja avoimet, Pääjärveen rajautuvat pellot.

Kartanon päärakennuksen runko on ilmeisesti vuodelta 1731. Siipirakennuksen runko lienee samanikäinen päärakennuksen kanssa. Pihaa rajaavat useat talousrakennukset, joista vanhimpiin talousrakennuksiin lukeutuvat ilmeisesti 1850-luvulla rakennetut rapattu viljamakasiini ja tiilinen, mahdollisesti pajana toiminut rakennus. Pihapiirissä on myös vuonna 2009 valmistunut asuinrakennus.

Lupahakemuksen mukaan uuden sikalan tieltä purettaisiin 1968 valmistunut laajennusosa. Suunnitteilla oleva uusi laajennusosa sijoittuu 1997 rakennetun sikalan itäpuolelle. Rakennelma tulisi olemaan huomattavasti sekä purettavaa rakennusta, että 1990-luvulla toteutettua sikalaa kookkaampi. Laajennusosan koillispuolelle on tarkoitus rakentaa lisäksi kaksi uutta lietesäiliötä.

Museo ei vastusta 1960-luvulla toteutetun laajennusosan purkamista. Viitaten edellä mainittuihin alueen ja kohteen kulttuuriympäristöarvoihin museo antaa lausunnon myös rakentamislupaun. Suunnitellun uuden laajennusosan tulee sopeutua materiaaleiltaan, väritykseltään ja mittasuhteiltaan ympäröivään rakennuskantaan ja maisemaan.”

Lahden museot suoritti alueella maastotarkastuksen 28.8.2026 ja toimitti siitä raportin lupaviranomaiselle 18.9.2026. Raportin johtopäätöksissä todetaan seuraavaa:

”Suoritetussa tarkastuksessa ei tehty havaintoja muinaismuistolain (295/1963) suojaamista kiinteistä muinaisjäännöksistä eikä muista suojelua edellyttävistä arkeologisista kohteista. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta esteitä suunnitelman mukaiselle rakentamiselle ei näin ollen ole.

Mikäli suunnitelmia muutetaan siten, että rakentaminen tai muu muuttuva maankäyttö kohdistuu tarkastetun alueen ulkopuolisille, entuudestaan muokkaamattomille alueille, tulee kyseiset alueet tarkastaa arkeologisesti ennen rakentamista tai muita maaperään kohdistuvia toimenpiteitä.”

Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluiden lausunto:

”Lupahakemuksen mukainen eläinsuoja sijoittuu kaavallisesti sopivaan paikkaan tilakeskukseen valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, jossa saattaa sijaita vielä löytämättä olevia arkeologisia kohteita. Ympäristövalvonnan saamassa Lahden museoiden lausunnossa 10.7.2026 vahvistetaan seuraavat asiassa vaadittavat menettelyt:

”Raportti suoritetusta lietesäiliöiden alueen tarkastuksesta/inventoinnista on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi heti raportin valmistuttua. Vasta kun museo on todennut suoritetun tutkimuksen riittäväksi selvitykseksi (sekä että alueelta ei ole todettu jatkotutkimustarvetta), voidaan suunniteltu rakentaminen toteuttaa suunnitelman mukaisesti... Viitaten kohteen kulttuuriympäristöarvoihin Lahden museot antaa lausunnon myös sikalarakennuksen rakentamislupaun. Suunnitellun uuden laajennusosan tulee sopeutua materiaaleiltaan, väritykseltään ja mittasuhteiltaan ympäröivään rakennuskantaan ja maisemaan.”

Kohdealueella ei olla käynnistämässä kaavoitustoimenpiteitä nähtävissä olevassa tulevaisuudessa. Kaavoitus puoltaa rakennushanketta Lahden museoiden lausunnon 10.7.2026 mukaisin ehdoin. Kaavallista estettä anotun rakennushankkeen edistämislupaa ei ole.”

Muistutukset ja mielipiteet

Ilmoituksen johdosta jätettiin kaksi muistutusta ja yksi mielipide.

Muistutuksen A (kaksi allekirjoittajaa) sisältö:

"1. Hajuhaitta, joka aiheutuu kun tuulee kaakosta, etelästä tai lounaasta. Haju tarttuu vaatteisiin esim: Pyykin kuivaus ulkosalla sekä hajuna ulkosalla.

2. Lihaseikalan eläimille puhtaan juomaveden riittävyys, joka 2,5 kertaistuu nykyisestä onko sitä selvitetty. Riittääkö porakaivossa vesi.

3. Minne ajetaan lihaseikalan lietteet joiden määrä lähes 2,5 kertaistuu nykyisestä. Omille pelloille vai lähialueen vilja- tai maitotilojen pelloille. Jos lähialueiden pelloille niin on suuri vaara, että pohjavedet saastuvat juomakelvottomiksi. Lisäksi lietteen kuljetus aiheuttaa myös ylimääräistä liikennettä paikallisilla hiekkateilla, josta aiheutuu vaaratilanteita. Hämeenkoskella on iso koulu esim: lapsien koulutie.

4. Liiallinen lietteen ajaminen tilan omille pelloille aiheuttaa Leppilammessa ja Pääjärven rantakorvenlahdessa, että Teurojoessa, joka kulkee Hämeenkosken läpi liiallista rehevöitymistä ja vesien pilaantumista.

5. Eikö nykyään terveyteen ja terveelliseen ruokavalioon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ja päästä eroon punaisen, että prosessoidun lihan käytöstä. Joka on jo tieteellisesti näytetty toteen jotka aiheuttavat syöpää. Eli siirrytään vihannes- ja kasvipohjaiseen ruokavalioon.

6. Tällä hetkellä lihaseikaloihin kohdistuu myös ulkopuolinen vaara eli afrikkalainen sikarutto, jota on myös tavattu Suomessa."

Muistutuksen B sisältö:

"Omistan kesämökin [kiinteistötunnus poistettu] Pääjärven Leppälammilla, joka sijaitsee Hollolaan kuuluvalla Hämeenkoskella.

Nykyisestä sikalasta aiheutuu jo tällä hetkellä hajuhaittoja ympäristöön. Hakemuksen mukaan sikojen määrä kasvaisi nykyisestä 860 eläimestä 1 999 eläimeen, eli noin 2,3-kertaiseksi. Samanaikaisesti lietteen levitykseen käytettävä peltoala laajenisi 128 hehtaaria 250 hehtaariin. Toiminnan merkittävä laajentaminen lisää väistämättä hajupäästöjä ja laajentaa niiden vaikutusalueita huomattavasti nykyistä suuremmalle alueelle.

En ole saanut tietoa lannan levityssajankohdista, vaikka tällainen tiedottaminen olisi lähialueen ja vapaa-ajan asukkaille tärkeää. Jatkossa olisi perusteltua edellyttää ennakkotiedottamista lannan levityksestä, jotta haittoihin voisi varautua ja esimerkiksi mökin käyttöä suunnitella sen mukaisesti.

Eläinmäärän huomattava kasvu lisää myös lannan määrää ja siten ravinnekuormituksen riskiä. Tämä on erityisen huolestuttavaa alueella, jonka vesistö on jo luokiteltu rehevöityväksi ja jossa on viime vuosina esiintynyt säännöllisesti sinileväkukintoja. Hakemuksessa ei ole riittävän vakuuttavasti osoitettu, että toiminnan laajentamisesta aiheutuvan ravinnekuormituksen vaikutukset vesistöön jäisivät vähäisiksi.

Edellä esitetyistä syistä vastustan ympäristöluvan myöntämistä suunnitellulle sikalatoiminnan laajennukselle.

Ensinnäkin katson, että hankkeesta aiheutuvien hajuhaittojen vaikutuksia lähialueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille on aliarvioitu. Eläinsuojat, lietesäiliöt sekä lannan käsittely ja levitys voivat aiheuttaa pitkäkestoisia ja toistuvia hajuhaittoja, jotka heikentävät merkittävästi asumisviihtyvyyttä, kiinteistöjen käyttömahdollisuuksia sekä alueen virkistysarvoa.

Toiseksi lannan käsittelystä ja levityksestä aiheutuvia ravinnepäästöjä sekä niiden vaikutuksia vesistöihin ei ole selvitetty riittävän kattavasti. Erityistä huolta aiheuttavat mahdolliset valumat ojiin, järviin sekä pohjaveteen. Vaikutuksia alueen kaivovesiin ei myöskään ole arvioitu riittäväällä tarkkuudella. Hakemuksessa ei ole osoitettu riittävän vakuuttavasti, että toiminnasta

ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai että vesien pilaantumisen riski voidaan ehkäistä tehokkaasti kaikissa olosuhteissa.

Kolmanneksi toiminnan laajentaminen lisää rehu-, eläin- ja lantakuljetuksia sekä muuta raskasta liikennettä. Tämä lisää melua, pölyhaittoja, päästöjä sekä liikenneturvallisuuteen liittyviä riskejä erityisesti alueen kapeilla teillä.

Lisäksi katson, että hankkeen vaikutukset alueen luontoarvoihin, lähivesistöihin, virkistyskäyttöön sekä ympäristön yleiseen viihtyisyyteen edellyttävät perusteellisempaa arviointia ennen luvan myöntämistä.

Viimeiseksi haluan kiinnittää huomiota siihen, ettei eläinraatojen säilyttämistä varten ole esitetty asianmukaista kylmävarastoa ja hankkeeseen liittyviä eläintautiriskejä on arvioitu puutteellisesti. Eläinmäärän merkittävä lisääminen kasvattaa eläintiheyttä tuotantoyksiköissä ja voi siten lisätä tarttuvien eläintautien leviämisen riskiä. Erityisen vakava uhka on afrikkalainen sikarutto, jonka mahdollinen leviäminen voisi aiheuttaa huomattavia taloudellisia, eläinterveydellisiä ja ympäristöön liittyviä seurauksia sekä edellyttää laajoja torjuntatoimenpiteitä.

Lupahakemuksesta ei käy riittävän selvästi ilmi, miten eläintautien leviämiseen liittyvät riskit, lisääntyvän kuljetusliikenteen vaikutukset, eläinraatojen käsittely sekä tautisuojaus käytännön toteutus on arvioitu ja otettu huomioon. Katson, että näiden riskien tarkempi selvittäminen on välttämätöntä ennen ympäristöluvan myöntämistä.

Edellä esitetyillä perusteilla pyydän, että ympäristölupaa ei myönnetä nykyisessä muodossaan, vaan asia palautetaan uudelleen arvioitavaksi ja täydennettäväksi tarvittavilta osin.”

Mielipiteen sisältö:

”Perehdyttyäni (sattumalta) kuulutukseen eläinsuojan yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisesta ilmoituksesta (Käikäläntie 125, Hämeenkoski) haluaisin lähinnä tuoda tiedoksi, että tilan nykyisenkin toiminnan hajuhaitat ulottuvat laajemmalle kuin mitä ilmoituslomakkeen kohdassa 19 ja siihen liittyvän liitteen 6 mukaisen kartan alueella on kuvattu.

Kesämökkimme sijaitsee Rantakorven lahdella [kiinteistötunnus poistettu] ja karttaa tutkimalla käynee ilmi, että Kurjalasta on varsin suora linja Pääjärven Rantakorven lahdelle. Mökkeilyllämme on 63 vuoden historia useassa sukupolvessa ja näiden vuosien aikana sikalan tuoksut ovat tulleet meille tutuksi. Kuten asiakirjoista käy ilmi, on hajuhaitta hetkellinen eikä se aiheuta kohtuutonta haittaa vaikka tuoksut joskus juhlapyhinä - kuten esim. Juhannuksena 2026 hetkellisesti harmittavatkin. Yhdyn viranomaisen mielipiteeseen mutta siitä huolimatta toivon että niiltä osin kun se on mahdollista, hajuhaittojen eliminointiin kiinnitettäisiin asiaankuuluvaa huomiota ottaen huomioon ilmoitukseni siitä, että hajuhaitta ulottuu viranomaisen ja Käikälän tilan sikalatoimintaa harjoittavien tiedossa olevaa laajemmalle alueelle.

Pöytäkirjanotteesta 20.11.2016 käy ilmi, että aikaisempaan anomukseen on jätetty yksi mielipide, joka liittyi hajuhaittaa. En usko, että kesämökkien omistajat ovat nytkään välttämättä edes nähneet ilmoitusta.”

Hakijan vastine

Hakija toteaa vastineenaan seuraavaa:

”Lannan levittämisen ajankohdista ja sen hajuhaittojen minimoinnista on kerrottu hakemuksen liitteessä 16, arvio toiminnan päästöistä ja vaikutuksista ympäristöön. Samassa liitteessä on myös käsitelty talousvettä.

Lannoituksen määrä ja ravinnekuormitus ovat nykymaataloudessa tarkoin säädeltyjä. Sekä

lietelannan näyte, että pelloista otettavat maanäytteet analysoidaan viiden vuoden välein. Lannoitusmäärät lasketaan tarkasti viljeltävän kasvin, lieteanalyysin ja pellon ravinnepitoisuuden mukaan. Tätä myös valvotaan lannoittelain ja EU:n tukiehtojen ehdollisuuden kautta. Tämän vuoksi levitysalaa tarvitsee paljon (sopimuspeltoja kasvinviljelytiloilta), koska levitys määrät/ha ovat rajoitetut. Tulevaisuudessa lietelantaa ei voi ajaa tilan omille/ vuokraviljelyksessä oleville pelloille yhtään sen enempää, kuin tälläkään hetkellä. Nykyaikaisilla uusilla multaavilla (= liete sijoitetaan maan sisään) lietevaunuilla ja traktoreiden ajo-opastimilla pystytään ajamaan lietettä erittäin tarkasti ja täsmällisesti.

Sikalarakennuksen hajuhaitan oletetaan pienenevän uuden tekniikan myötä. Uudet säädökset vaativat rakennushankkeen toteuttamista toimialan parhaan tekniikan mukaisesti.

Maatila sijaitsee kaava määräyksen MT alueella, joka on maisemallisesti ja tuotannollisesti merkittävää maatalousvyöhykettä. Alue ei ole virkistyskäyttöön suunnattua.

Liikennejärjestelyistä ja vedenhankinnasta on kerrottu hakemuksen liitteessä 13. Maatilalla on oma lähdevesikaivo, ei porakaivoa.

Käikälän yksityistie ei ole kapea ja siinä on nopeusrajoitus 50 km/h. Tiellä suoritetaan pölynsidontaa vuosittain, joten mainittavaa pölyhaittaa ei tule. Maatilan liikenteen osalta noudatetaan liikenteessä normaalia varovaisuutta, eikä Hämeenkosken koulu sijaitse maatilan peltojen välittömässä läheisyydessä. Koululaisille on koulun läheisyydessä suojatiet ja kevyen liikenteen väylä.

Kuolleiden eläinten käsittely on ilmoitettu eläinsuojien ilmoituslomakkeen kohdassa 12. Eläintautien osalta eläinsuojissa on noudatettava erittäin tiukkoja toimia. Niissä maatiloja ohjeistaa ja valvoo mm. Ruokavirasto. Tuotantorakennuksen sisätilat jaetaan likaiseen ja puhtaaseen, samoilla jalkineilla/ vaatteilla ei kuljeta eläinsuojan sisällä, kuin millä kuljetaan eläinsuojan ulkopuolella. Terveystieteiden eläinlääkäri käy tilalla kerran kasvatuserää kohden ja myös hän valvoo tauti sulkua sekä sikalan ja sen ympäristön siisteyttä. Jokaisesta käynnistä tehdään kirjallinen asiakirja.”

Tarkastus

Eläinsuojalle ei tehty erillistä tarkastuskäyntiä ilmoituksen käsittelyyn liittyen, sillä sinne on tehty ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelman mukainen määräaikaistarkastus 30.9.2024.

RATKAISU

Valvontajaosto hyväksyy Heidi Hiidenheimon eläinsuojan yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisen ilmoituksen koskien lypsykarjatilán toimintaa kiinteistöllä 283-411-1-234 osoitteessa Käikäläntie 125, 16800 Hämeenkoski.

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo annetun päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai päätöksessä poikkeavia säännöksiä päätöksen voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta päätöksen estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

Valvontajaosto antaa toiminnanharjoittajalle seuraavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ympäristönsuojelulain 115 d §:n nojalla:

Määräykset

1. Toimintaa on harjoitettava ilmoituksessa ja tässä päätöksessä esitetyn mukaisesti. Laajennuksen saa toteuttaa alueellisen vastuumuseon maastotarkastusraportin mukaisesti. Mikäli rakentamissuunnitelmia muutetaan siten, että rakentaminen tai muu muuttuva maankäyttö kohdistuu alueellisen vastuumuseon tarkastaman alueen ulkopuolisille, entuudestaan muokkaamattomille alueille, tulee kyseiset alueet tarkastaa arkeologisesti ennen rakentamista tai muita maaperään kohdistuvia toimenpiteitä

Toiminnanharjoittajan on noudatettava valtioneuvoston asetuksessa ilmoituksenvaroisista eläinsuojista (nk. eläinsuoja-asetus, 138/2019) esitettyjä vaatimuksia eräiden hajupäästöjen rajoittamisesta, lannan hyödyntämisestä, eräiden jätevesien käsittelystä, rehujätteiden käsittelystä, kuolleiden eläinten käsittelystä sekä toiminnan seurannasta ja raportoinnista.

Toiminnanharjoittajan on noudatettava muun lainsäädännön ohella valtioneuvoston asetusta eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (nk. nitraattiasetus, 1250/2014).

Toiminnassa tulee varautua noudattamaan ns. IED 2.0 (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1785) ja sen nojalla myöhemmin annettavien toimintasääntöjen (Uniform Conditions for Operating rules for Livestock) määräyksiä. (YSL 52 §)

2. Eläinsuojaan saa sijoittaa enintään 1999 lihasikaa (1999 eläinyksikköä) ja 2 hevosta (7,8 eläinyksikköä). Eläinten jakaumaa voidaan muuttaa edellyttäen, että lannantuotanto tai muut ympäristövaikutukset eivät ylitä edellä mainitun eläinyksikkömäärän lannantuotantoa ja ympäristövaikutuksia. (YSL 52 §)
3. Tilalla tulee olla käytössä lannan varastointitilaa 12 kuukauden aikana kertyvälle lannalle. Vaadittavaan varastointitilavuuteen lisätään lietesäiliöihin kertyvien sadevesien vaatima tilavuus sekä kelluvalle katteelle vaadittava tilavuus. Laskennallinen vaadittava lietelantalatilavuus sadevedet huomioituna on 5897 m³. Laskennallinen vaadittava kuivalantalatilavuus huomioiden hevosten osalta neljän kuukauden laidunnus on 22,7 m³. Vähimmäistilavuudesta voidaan poiketa myös, jos lantaa luovutetaan sellaiselle hyödyntäjälle, jolla on lupa vastaanottaa sitä. (YSL 52 §)
4. Lannan levitykseen soveltuva peltopinta-alaa on oltava käytettävissä riittävästi kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Päätöksentekohetken lainsäädännön mukainen laskennallinen lannanlevitysalan vähimmäisvaatimus on 223,1 ha, laskettuna ilmoituksen mukaiselle enimmäiseläinmäärälle.

Lannan levitystä pohjavesialueella tulee välttää. Mikäli lantaa on tarve levittää pohjavesialueille, tulee lannanlevityssuunnitelma hyväksyttävä valvontaviranomaisella. Lantaa levitettäessä on talousvesikaivojen ja lähteiden ympärille jätettävä maaston korkeussuhteista, maalajista ja kaivon rakenteesta riippuen 30–100 metriä leveä suoja-alue, jolle lantaa ei levitetä. Mikäli lannanlevitykseen ei käytetä multaavaa lietevaunua esimerkiksi laiterikon vuoksi, on lanta muokattava maahan viipymättä levityksen jälkeen.

Lannan levityksessä tulee ottaa huomioon ympäristöviihtyisyystekijät ja levityspaikan lähialueelle mahdollisesti aiheutuva hajuhaitta. Lannan levitysjankohtaa valitessa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon sääolosuhteet siten, että levityksestä aiheutuva hajuhaitta jää mahdollisimman vähäiseksi. Lannan levitystä asutuksen läheisyydessä tulee mahdollisuuksien mukaan välttää yleisinä pyhä- ja juhlapäivinä. Lannan levityksestä tulee mahdollisuuksien mukaan tiedottaa vaikutusalueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille. (YSL 52, 115 d §, VnA 138/2019 5 §, VnA 1250/2014 5 §)

5. Lannan varastointitilojen rakenteet tulee ylläpitää vesitiiviinä siten, etteivät lanta ja nesteet pääse valumaan maaperään, pohjaveteen tai muuhun ympäristöön. Lietesäiliöt tulee tyhjentää perusteellisesti vuosittain säiliöiden kunnon tarkistamiseksi ja tarvittaessa on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin rakenteellisten vikojen korjaamiseksi.

Lannan varastoinnin ja käsittelyn tulee tapahtua siten, ettei lantaa joudu hallitsemattomasti ympäristöön ja ettei naapureille aiheuteta kohtuutonta räsytystä esimerkiksi hajun muodossa. Hajuhaittojen vähentämiseksi lietesäiliöiden kelluva kate tulee pitää ehyenä välttämällä tarpeetonta sekoittamista.

Lietesäiliöiden edustoilla on oltava kovapohjaiset kuormausalustat. Lietesäiliöiden tulee olla aidattuja tai tahaton pääsy lietesäiliöön tulee muulla tavoin estää. (YSL 52, 115 d §, NaapL 17 §, VnA 1250/2014 5, 7 §)

6. Polttonestesäiliöiden tulee olla tyyppihyväksytyjä polttonesteen varastointiin. Polttonestesäiliöiden tulee olla kaksoisvaipallisia tai niiden tulee olla sijoitettuna tiiviiseen valuma-altaaseen (tilavuudeltaan vähintään 110 % suurimman altaaseen sijoitetun säiliön tilavuudesta) ja katoksen alle tai muutoin siten, että sadeveden pääsy valuma-altaaseen on estetty. Säiliöissä tulee olla tyyppikilvet, laponesto ja ylitäytönestimet. Säiliöiden täyttöyhteiden tai varastointitilan tulee olla lukittavissa.

Polttonestesäiliöt tulee tarkistuttaa TUKES:n valtuuttaman tarkastusliikkeen toimesta viimeistään 10 vuoden kuluttua niiden käyttöönotosta ja tämän jälkeen kuntoluokituksen mukaisesti, korkeintaan 10 vuoden välein. Tarkastuspöytäkirjat tulee säilyttää ja esittää pyydettyäessä valvontaviranomaiselle.

Polttonestesäiliöiden yhteydessä tulee olla saatavilla imeytysainetta ja välineet käytetyn imeytysaineen keräämiseen. Tankkauksen ja säiliöiden täytön yhteydessä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja mahdollisesti syntyvät roiskeet on puhdistettava viipymättä. Vähäistä suuremman öljyvahingon sattuessa tulee olla viipymättä yhteydessä pelastuslaitokseen, valvontaviranomaiseen sekä valtion toimivaltaiseen ympäristönsuojelun valvontaviranomaiseen. Polttonestesäiliöiden ympäristö tulee pitää siistinä palavasta materiaalista. Polttoaineiden varastointi tai käsittely ei saa aiheuttaa maaperän, pohja- tai pintaveden pilaantumisen vaaraa. (YSL 52, 115 d §)

7. Kemikaalit tulee varastoida kullekin kemikaalille osoitetun käyttöturvallisuusohjeen mukaisesti, katetussa, lukittavassa tilassa ja tiiviillä alustalla siten, että mahdolliset vuodot on mahdollista kerätä talteen. Kemikaalien varastoinnista ja käsittelystä ei saa aiheutua terveydellistä haittaa, maaperän, pinta- tai pohjavesien pilaantumisen vaaraa tai muuta haittaa ympäristölle. Kemikaalien pääsy viemäriin tulee estää. Kemikaalipakkausten tulee olla asianmukaisesti merkittyjä. Vähäistä suuremman kemikaalivahingon sattuessa tulee olla viipymättä yhteydessä pelastuslaitokseen, valvontaviranomaiseen sekä valtion toimivaltaiseen ympäristönsuojelun valvontaviranomaiseen.

Tilalla käytettävistä ja varastoitavista kemikaaleista tulee laatia kemikaaliluettelo, joka on pidettävä ajantasaisena. (YSL 52, 115 d §)

8. Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Jätteet on varastoitava niin, etteivät ne aiheuta terveyshaittaa, epäsiisteyttä, ympäristön roskaantumista, hajuhaittaa, maaperän, pohja- tai pintavesien pilaantumisvaaraa.

Hyötykäyttöön kelpaavat jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava asianmukaiseen vastaanottoaikaan. Hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet tulee toimittaa asianmukaiseen käsittelyyn jätelainsäädännön ja alueellisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Pilaantuneet rehut tulee levittää peltoon tai toimittaa luvan omaavaan laitokseen tai paikkaan käsiteltäväksi. Kuolleet eläimet tulee toimittaa Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti raatokeräilyyn ja säilyttää sitä ennen tiivispohjaisella alustalla ja tarkoitukseen soveltuvassa paikassa.

Vaaralliset jätteet (esimerkiksi jäteöljyt, öljyiset imeytysaineet, akut, vanhentuneet kemikaalit) on toimitettava asianmukaiset luvat omaavalle vastaanottajalle vähintään kerran vuodessa. Vaaralliset jätteet tulee varastoida erillään toisistaan ja muista jätteistä, asianmukaisesti merkittynä ja niin, ettei niistä aiheudu maaperän tai pinta- ja pohjavesien pilaantumisvaaraa tai terveyshaittaa. (YSL 52, 115 d §, JL 13, 15, 28, 29 §)

9. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) kehitymisestä ja varauduttava tilan oloihin ja toimintaympäristöön soveltuvan tällaisen tekniikan käyttöönottoon.

Mikäli lietekuilujen jäähdytystä ei oteta käyttöön heti laajennuksen yhteydessä, on sen käyttöönottoon varauduttava lähitulevaisuudessa. (YSL 52 §)

10. Eläinsuojan ja lantavarastojen rakenteiden tarkkailusta, huolloista ja korjauksista on pidettävä kirjaa. Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä vuosittain seuraavia seurantatietoja:

- eläinten määrä
- toiminnassa muodostunut lantamäärä kuutiometreinä eläinlajeittain ja lantatyypeittäin
- lannan toimituspaikat tai vastaanottajat ja lannan toimittamisen ajankohdat eläinlajeittain ja lantatyypeittäin
- uudet tai muuttuneet lannan levitykseen käytettävät peltoalat ja sopimukset
- kuolleiden eläinten määrä kappaleina tai tonneina, toimituspaikat ja toimitusten ajankohdat
- toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät, toimituspaikat ja toimitusten ajankohdat
- lantavarastojen ja muiden lannankäsittelyrakenteiden tarkastukset ja ylläpitotoimet
- ympäristön kannalta poikkeukselliset tilanteet

Seurantatiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan. Yhteenveto edellisvuoden seurantatiedoista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä.

Häiriötilanteista, jotka saattavat aiheuttaa merkittävää ympäristöhaittaa, on ilmoitettava välittömästi ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 62 §, VNA 138/2019 9 §)

11. Toiminnan lopettamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai olennaisesta muutoksesta on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen valvontaviranomaiselle. Toiminnan olennaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi eläinmäärän muutokset, jaloittelualueen perustaminen tai lannan käsittelyssä tapahtuvat muutokset. (YSL 29, 89, 115 a §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Ilmoituksen hyväksymisen edellytykset ja muut lainsäädännölliset seikat

Ympäristönsuojelulain 115 d §:n (Viranomaisen päätös ilmoitusasiassa) mukaan viranomaisen on ilmoituspäätöstä tehdessään varmistettava, että toiminnassa noudatetaan, mitä tässä laissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään toiminnan sijoittumisesta, päästöistä ja niiden ehkäisemisestä, jätteistä sekä toiminnan päästöjen ja vaikutusten tarkkailusta. Päätöstä harkittaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään, sekä otettava huomioon ilmoituksesta annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä se, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Lisäksi ympäristönsuojelulain 115 d §:n mukaan toiminnan sallivan ilmoituspäätöksen edellytyksenä on, että toiminnasta ei, annettavat määräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaiden kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttilaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käytämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;

- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan *terveyshaitalla* tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Ympäristönsuojelulain 16-18 §:t koskevat maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoa sekä merta koskevia erityisiä kieltoja.

Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 20 §:ssä todetaan, että jos toimintaa muutetaan ja siitä on tehtävä ilmoitus ympäristönsuojelulain 115 a §:n perusteella, ilmoituspäätöksestä on käytävä ilmi 15 a §:ssä (Ilmoituspäätöksen sisältö) säädetyn lisäksi, miten muutos vaikuttaa toiminnan kokonaisuuteen ja miten aiemmin myönnettyä lupaa tai ilmoituspäätöstä muutetaan. Lisäksi luvasta tai ilmoituspäätöksestä on siirrettävä uuteen ilmoituspäätökseen olemassa olevaa toimintaa edelleen koskevat tarpeelliset määräykset ja perusteltava määräyksiin mahdollisesti tehtävät muutokset.

Ympäristönsuojelulain 115 d § 3 momentin mukaan pilaantumisen ehkäisemisestä ilmoituspäätöksessä annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 52 §:ssä säädetään lupamääräyksistä. Päästöjen tarkkailusta sekä niiden tulosten ja muiden valvontaa varten annettavien tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 62 §:ssä säädetään seuranta- ja tarkkailumääräyksistä.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän, pintavesien ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimita;
- 6) muista toimita, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Tosiseikat ja johtopäätökset

Kyseessä on olemassa oleva toiminta, joka ei sijoitu asemakaava-alueelle. Strategisessa yleiskaavassa toiminta sijoittuu maatalousvyöhykkeelle, ja toiminnan voidaan katsoa olevan kaavan mukaista. Strategisen yleiskaavan kulttuuriympäristöt-teemakartalla tilakeskus sijoittuu VKU-alueelle (Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta valtakunnallisesti tai maa-kunnallisesti arvokas alue), SM-3-alueelle (Muu arkeologinen kulttuuriperintöalue) sekä koillis-itä laidaltaan SM- eli muinaismuistoalueen viereen. Teemakartan merkintöjen vuoksi ilmoituksesta pyydettiin lausunto alueelliselta vastuumuseolta, joka totesi lausunnossaan, että ennen lietesäiliöiden rakentamisen aloittamista uusien lietesäiliöiden rakennuspaikat ja niiden välitön lähiympäristö on tarkastettava muinaisjäännösten varalta. Vastuumuseo esitti lausunnossaan, että suunniteltu rakentaminen voidaan toteuttaa, kun museo on hyväksynyt alueelta tehdyt selvitykset ja niissä on todettu, ettei jatkotutkimustarvetta ole. Vastuumuseo suoritti alueella tutkimuksia 28.8.2028 toimitti raportin tutkimuksista lupaviranomaiselle 18.9.2026. Raportin mukaan alueelta ei havaittu suojelua edellyttäviä arkeologisia kohteita. Määräyksessä 1 on huomioitu vastuumuseon kanta mahdollisesta rakentamissuunnitelmien muuttamisesta.

Tilakeskusta lähimmät pohjavesialueet sijaitsevat noin 670 metrin (Ilola-Kukkolanharju, 1E-luokka) ja 700 metrin (Ahvenlampi, 1-luokka) päässä. Lannan levitykseen käytettäviä peltoja ei sijaitse pohjavesialueella, eikä toiminnasta ennalta arvioituna aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Vesistöistä Leppälampi sijaitsee noin 700 metrin päässä, Iso-Lano noin 900 metrin päässä ja niitä yhdistävä vesialue lähimmillään noin 630 metrin päässä tilakeskukselta. Pääjärvi sijaitsee lähimmillään noin 700 metrin päässä tilakeskukselta. Peltoalueita ei ulotu vesistöjen rantaan saakka. Koska lannan levityksessä on käytössä multaava lietevaunu ja koska toiminnassa tulee noudattaa nitraattiasetuksen vaatimuksia suojaetäisyyksistä, ei toiminnasta arvioida aiheutuvan merkittävää vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Toiminnanharjoittajalla on lisäksi käytössään laskennallista vaatimusta enemmän lannanlevityspinta-alaa.

Tilakeskuksen läheisyydessä ei sijaitse natura- tai muita luonnonsuojelualueita, luontotyyppikohteita tai muitakaan suojelukohteita edellä mainittujen strategisen yleiskaavan teemakartalle merkittyjen kulttuuriarvojen lisäksi.

Hakemuksessa on esitetty hajuntorjuntakeinoiksi erityisesti lietelantaloiden kelluvaa katetta sekä lannanlevityksessä käytettävää multaavaa lietevaunua. Huomioiden etäisyydet naapureiden asuinkiinteistöihin, kelluvan katteen käyttö riittää täyttämään eläinsuoja-asetuksessa annetut etäisyysvaatimukset. Määräyksissä on kuitenkin edellytetty vähintään varautumaan lietekanavien jäähdytyksen käyttöönottoon sekä kelluvan katteen pitämistä ehyenä ja tarpeettoman sekoittamisen välttämistä. Hajunpoistotoimien tehostamista voidaan muiltakin osin edellyttää, mikäli toiminnasta aiheutuvat haitat muodostuvat kohtuuttomiksi tai muuten merkittävästi odotettua suuremmiksi.

Lannan levityksestä aiheutuvien viihtyvyshaittojen rajoittamiseksi on annettu määräyksiä koskien mm. sääolosuhteiden huomioimista, levityksen välttämistä pyhäpäivinä sekä levityksestä tiedottamista. Eläinsuojatoiminnan osalta on kuitenkin huomioitava, että aina kaikkia esimerkiksi hajuhaitan voimakkuuteen vaikuttavia seikkoja ei pystytä ottamaan huomioon, vaan tietyt toimenpiteet on suoritettava olosuhteista riippumatta. Kun otetaan huomioon lannanlevityksen tilapäisyys ja haitan jakautuminen laajalle alueelle, ei haitan lähtökohtaisesti arvioida muodostuvan kohtuuttomaksi. Toimintaan liittyen ei ole viime vuosina saapunut valituksia valvontaviranomaiselle.

Kun otetaan huomioon toiminnan laatu, sijoituspaikka, ilmoituksessa esitetyt tiedot sekä annetut määräykset, toiminnasta ei voida katsoa aiheutuvan terveyshaittaa, maaperän, pohja- tai pintavesien pilaantumisen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden heikentymistä, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tai ympäristönsuojelulain 5 § 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja seurauksia tai niiden vaaraa. Toiminta täyttää myös jätelain vaatimukset. Toimittaessa ilmoituksen, tämän päätöksen sekä eläinsuoja-asetuksessa ja nitraattiasetuksessa annettujen vaatimusten mukaisesti eläinsuojan toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säädösten vaatimukset eikä toiminnasta aiheudu ennalta arvioiden kyseisellä sijoituspaikalla ympäristönsuojelulain 115 d §:ssä tai naapuruussuhdelain 17 §:ssä mainittuja seurauksia.

Toimintaan suunniteltu muutos ja sen vaikutukset

Toiminnanharjoittaja on tehnyt yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisen ilmoituksen, koska enimmäiseläinmäärää ollaan nostamassa 1060 siasta 1999 sikaan. Muutos vaikuttaa erityisesti muodostuvan lannan määrään, ja sen myötä vaadittavan lannanvarastointitilan sekä levitysalan tarpeeseen. Koska käsiteltävää ja levitettävää lantaa on enemmän, voi toimintaan liittyvää tilapäistä hajuhaittaa aiheutua jonkin verran aiempaa enemmän. Se kuitenkin kohdistuu myös aiempaa laajemmalle alueelle, eikä näin ollen aiheuta yksittäisillä kiinteistöillä haitan merkittävää voimistumista. Lannan levitykseen ja eläinsuojan muuhun toimintaan liittyvän liikenteen määrä on suurempi. Muuttuneessakaan tilanteessa haittojen ei katsota muodostuvan kohtuuttomiksi, etenkin kun otetaan huomioon toiminnassa tapahtuva kehitys hajunpoiston osalta, erityisesti multaavan lietevaunun käyttöön ottaminen. Aiempaan ympäristölupaan verrattuna päätöstä muutetaan eläinmäärää, lannan varastointitilaa ja levitysalaa koskevien vaatimusten osalta. Muilta osin päätöstä muutetaan vastaamaan ajantasaisista lainsäädäntöä sekä tarkentamalla määräyksiä varsinaisen sisällön olennaisesti muuttumatta.

Määräysten perustelut

Ympäristönsuojeluasetuksen 713/2014 15 a §:ssä todetaan, että jos lailla tai valtioneuvoston asetuksella on säädetty toiminnan ympäristönsuojeluvaatimuksista, ilmoituspäätökseen sisältyvissä määräyksissä ei ole tarpeen toistaa näitä vaatimuksia. Joiltain osin on kuitenkin annettu määräyksiä, joiden tarkoituksena on korostaa, selventää tai tarkentaa eläinsuoja-asetuksessa 138/2019 tai nitraattiasetuksessa 1250/2014 esitettyjä vaatimuksia.

Ympäristönsuojelulain 115 d §:n 3 mom. mukaan pilaantumisen ehkäisemisestä ilmoituspäätöksessä annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 52 §:ssä säädetään lupamääräyksistä, ja päästöjen tarkkailusta sekä niiden tulosten ja muiden valvontaa varten annettavien tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle annettaviin määräyksiin sovelletaan, mitä 62 §:ssä säädetään seuranta- ja tarkkailumääräyksistä.

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 20 §:n mukaisesti aiemmasta ympäristöluvasta on siirretty tähän päätökseen toimintaa edelleen koskevat tarpeelliset määräykset. Kyseisiä määräyksiä on joiltain osin selkeytetty ja päivitetty vastaamaan nykyisen lainsäädännön vaatimuksia lannanlevitysalan, lantatilavuuksien ja jätenimikkeiden osalta. Pois on jätetty sellaiset ympäristölupaan sisältyneet määräykset, joita ei katsottu enää tarpeelliseksi nostaa erilliseen määräykseen, koska toimintatapa on jo vakiintunut ja esitetty ilmoitusaineistossa (esimerkiksi lannan säännöllinen siivoaminen hevosten tarhasta).

Määräysten yksilöidyt perustelut

Määräys 1: Määräys on luonteeltaan selventävä ja sen tarkoituksena on korostaa eläinsuoja-asetuksen (138/2019) ja nitraattiasetuksen (1250/2014) merkitystä eläinsuojan toiminnassa ja ympäristövaikutusten hallinnassa. Eläinsuoja-asetuksen 1 §:ssä todetaan, että asetusta sovelletaan sellaisten eläinsuojien rakentamiseen, laajentamiseen ja toimintaan, joista on ympäristönsuojelulain (527/2014) 115 a §:n nojalla tehtävä ilmoitus. Nitraattiasetusta sovelletaan maa- ja puutarhataloudessa ja siinä säädetään muun muassa lannan varastoinnista, lannoitteiden käytöstä, typpilannoitemääristä sekä ilmoitus- ja kirjanpitovelvollisuudesta. Määräyksessä on lisäksi huomioitu alueellisen vastuumuseon lausunto siitä, että laajennuksen voi toteuttaa vasta arkeologisen tutkimuksen jälkeen ja mikäli todetaan, ettei ole tarvetta jatkotutkimuksille.

Määräys 2: Ilmoitus on hyväksytty ilmoitetun enimmäiseläinmäärän mukaisesti. Eläinten jakaumaa on mahdollista muuttaa edellyttäen, etteivät yhteenlasketun eläinyksikkömäärän mukaiset ympäristövaikutukset ylitä. Määräyksen mukaiset eläinyksikkökertoimet ovat: lihasika 1,00 (eläinpaikkaa kohti) ja hevonen (2v tai yli) 3,9.

Määräys 3: Määräys perustuu nitraattiasetuksen 5 §:ssä ja liitteessä 1 asetettuihin vaatimuksiin lantatilavuudesta. Hevosten osalta lantavaraston mitoituksessa on huomioitu neljän kuukauden laidunnus, sillä mm. ympäristöministeriön eläinsuojaoppaassa (Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17) todetaan, että mikäli eläimet laiduntavat koko laidunkauden, voidaan lantalan mitoituksessa myös muiden eläinten kuin nautojen kohdalla huomioida enintään neljän kuukauden aikana laitumelle jäävä lanta.

Määräys 4: Määräys perustuu eläinsuoja-asetuksen 5 §:ssä ja liitteessä 2 asetettuihin vaatimuksiin lannanlevitysalasta.

Määräys 5: Määräys perustuu nitraattiasetuksessa asetettuihin määräyksiin lannan varastoinnista ja lantalan rakenteellisista vaatimuksista sekä naapuruussuhdelain 17 §:ään, jonka mukaan naapureille ei saa aiheuttaa kohtuutonta rasitusta esimerkiksi hajun tai melun muodossa.

Määräykset 6 ja 7: Polttonesteiden ja kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskevilla vaatimuksilla pyritään ehkäisemään maaperän, pohja- ja pintavesien pilaantumista, muuta ympäristön pilaantumista ja terveyshaittoja sekä parantamaan paloturvallisuutta. Määräyksessä asetetut vaatimukset pohjautuvat soveltuvilta osin Ympäristöministeriön julkaisuun Maatilojen kemikaalien käsittely ja varastointi (2021). Oppaassa on todettu muun muassa toiminnanharjoittajan velvollisuus kemikaaliluettelon laatimiseen ympäristönsuojelulain 6 §:ssä määritellyn selvilläolovelvollisuuden perusteella. Kemikaaliluettelon voi laatia paperisena, sähköisenä (esim.

Excel) tai suoraan Tukes:n KemiDigi-palvelussa. Ohjeita laatimiseen löytyy esimerkiksi Tukesin verkkosivuilta.

Määräys 8: Jätteiden käsittelyä koskevat vaatimukset on annettu asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi, jätteistä aiheutuvan roskaantumisen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä jätteiden hyötykäyttöön päätyminen edistämiseksi. Kuolleet eläimet tulee ennen raatokeräilyyn toimittamista säilyttää siten, ettei säilyttämisestä aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, kohtuutonta hajuhaittaa, maaperän tai pohja- ja pintavesien pilaantumisen vaaraa tai muuta haittaa ympäristölle tai terveydelle.

Määräys 9: Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä aiheuttamiensa haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja sen takia seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä.

Määräys 10: Kirjanpitoa ja raportointia koskeva määräys on tarpeen toiminnan valvonnan kannalta ja sen tarkoituksena on myös varmistaa ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja ympäristönsuojelulain mukaisen selvilläolovelvollisuuden täyttyminen toiminnassa pitkäkestoisesti.

Määräys 11: Toiminnan lopettamista, keskeyttämistä tai olennaista muuttamista koskeva määräys on tarpeen valvonnan kannalta. Toiminnan lopettamiseen tai pitkäaikaiseen keskeyttämiseen liittyen voi olla tarpeen antaa erillisiä määräyksiä, joilla voidaan varmistaa riittävä ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen myös lopettamistoimien osalta. Toiminnan muuttuessa on tarpeen selvittää, lisääntyvätkö mahdolliset ympäristövaikutukset niin oleellisesti, että toiminnanharjoittajan tulisi tehdä uusi ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukainen ilmoitus tai hakea ympäristölupaa.

Vastaukset lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteeseen

Lupa- ja valvontaviraston lausunto on otettu huomioon määräyksissä niistä ilmenevällä tavalla. Lahden museoiden lausunto on otettu huomioon määräyksissä niistä sekä perusteluista ilmenevällä tavalla.

Terveydensuojeluviranomaisen lausuntoon todetaan, että se on otettu huomioon määräyksissä siltä osin, kuin se koskee seikkoja, joiden osalta voidaan antaa määräyksiä ympäristönsuojelulain nojalla annettavassa ilmoituspäätöksessä. Joiltain osin terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa esitetyt edellytykset ovat jo vakiintunutta käytäntöä ja esitetty ilmoitusaineistossa, jolloin ei ole nähty tarvetta antaa erillistä määräystä. Muilta osin lausunnon voidaan katsoa toimivan informatiivisena asiakirjana toiminnanharjoittajalle.

Vastauksena muistutukseen A todetaan seuraavaa: Sikalatoiminnasta voi erityisesti sopivissa tuuliolosuhteissa aiheutua hajuvaikutuksia lähialueelle. Karttatarkastelun perusteella muistutuksen jättäjien kiinteistö sijaitsee alle 500 metrin päässä sikalan tilakeskukselta, ja lannanlevitykseen käytettäviä pelloja ulottuu hyvin lähelle kiinteistöä. Hajuhaitta on luonteeltaan tilapäistä ja ajoittuu lannanlevityksen yhteyteen lyhyelle ajanjaksolle. Päätöksessä on annettu määräys lannanlevityksestä tiedottamisesta. Toiminnanharjoittaja on ottamassa käyttöön multaavan lietevaunun, joka pienentää hajupäästöjä. Lannan levitykseen käytettävän peltopinta-alan määrä kasvaa eläinmäärän nousun myötä ilmoitusasiakirjoissa esitetyllä tavalla. Lannan levittäminen pohjavesialueille on lähtökohtaisesti kielletty määräyksessä 4. Lannan käyttöä lannoitteena säätelee mm. nitraattiasetus, joka asettaa enimmäismäärät sille, kuinka paljon ravinteita pellolle voi levittää. Lähtökohtana on, että kasvit käyttävät ravinteet kasvuunsa, jolloin ravinteita ei päädy pinta- tai pohjavesiin. Pintavaluntana tapahtuvaa pääsyä vesistöihin ehkäisee sekä vesistöihin jätettävä suojaetäisyys että levitettävän lannan välitön sekoittaminen maaperään. Muilta osin muistutuksessa mainitut seikat eivät lukeudu yleisessä ilmoitusmenettelyssä käsiteltäviin asioihin.

Vastauksena muistutukseen B todetaan seuraavaa: Päätöksen määräyksissä on edellytetty tiedottamista lannanlevitysjankohdista. Vaikka toiminta laajentuu, ei levitettävän lannan määrä Leppälammin läheisyydessä nouse, sillä peltopinta-alaa kohden levitettävälle lannalle on asetettu lainsäädännössä enimmäismäärät. Eläinmäärän kasvaessa lannan levitykseen käytettävissä olevan peltopinta-alan määrä nousee, jolloin yksittäiseen peltolohkoon kohdistuva ravinnekuorma ei kasva. Lähtökohtana on, että kasvit käyttävät ravinteet kasvuun, jolloin ravinteita ei päädy pinta-

tai pohjavesiin. Pintavaluntana tapahtuvaa pääsyä vesistöihin ehkäisee sekä vesistöihin jätettävä suojaetäisyys että levitettävän lannan välitön sekoittaminen maaperään. Leppälammin lähiympäristössä on niin maataloutta kuin runsaasti vapaa-ajanasutustakin. Pintavaluntareittien tarkastelun perusteella toiminnanharjoittajan käytössä olevien, Leppälammin lähialueella sijaitsevien peltolohkojen osalta valuntareitit suuntautuvat Leppälammin eteläpuolelle, sen ja Iso-Lanon väliselle salmialueelle. Eläinsuojaa koskevassa ilmoitusmenettelyssä ei lähtökohtaisesti edellytetä kaivovesitutkimuksia tai -selvityksiä osana ilmoitusasiakirjoja. Talousvesikaivoihin jätettävästä suojaetäisyydestä lannan levityksessä säädetään nitraattiasetuksessa. Mikäli kaivoveden pilaantumista ilmenisi, on pilaantumisen aiheuttaja vastuussa tilanteen korjaamisesta ympäristönsuojelulain nojalla, kuten ympäristönpilaantumisasioissa yleensäkin. Toimintaan liittyvä liikenne lisääntyy laajentamisen myötä jonkun verran. Tilan toimintaan liittyvä liikenne ei kuitenkaan pääsääntöisesti suuntaudu lähelle Leppälammin rantaa, vaan Käikäläntielle ja sitä pitkin isommille väylille. Esimerkiksi KHO:n vuosikirjaratkaisussa KHO:2024:39 todetaan lisäksi, että *”Liikennekäytössä olevien väylien läheisyydessä olevien kiinteistöjen sietämisvelvollisuuteen kuuluvat yleensä liikenteestä tavanomaisesti aiheutuvat haitat.”* Lannan levitykseen liittyvä liikennöinti suuntautuu peltojen sijainnin mukaisesti laajahkolle alueelle, pienemmillekin teille ja on luonteeltaan tilapäistä, eikä sen voida katsoa aiheuttavan kohtuutonta haittaa. Toiminnan laajentumisen ei katsota aiheuttavan sellaista lisääntyvää negatiivista vaikutusta alueen luontoarvoihin, lähivesistöihin, virkistyskäyttöön tai ympäristön yleiseen viihtyisyyteen, että se muodostuisi myönteisen ilmoituspäätöksen esteeksi. Vaikka eläinmäärä ja lantamäärä kasvavat, myös haittojen torjuntakeinoja voimistetaan muun muassa multaavan lietevaunun myötä. Suurempi lantamäärä edellyttää suurempaa lannanlevitysalaa, jolloin lannan levityksestä aiheutuvat tilapäiset haitat kohdistuvat laajemmalle alueelle, mutta eivät kasva kohtuuttomiksi yksittäisillä kiinteistöillä. Tilakeskuksen lähiympäristöön kohdistuvat hajuhaitat voivat lisääntyä jonkin verran suuremmasta eläin- ja lantamäärästä johtuen, mutta ottaen huomioon käytettävät ja määräyksissä edellytettävät hajuntorjuntakeinot, ei haittojen voida olettaa muodostuvan kohtuuttomiksi. Eläinraatojen keräilyyn liittyvä tieto on esitetty ilmoitusaineistossa: ”Kuolleet eläimet kuljetetaan välittömästi Kastarin Porsas Oy:n raatokonttiin, josta ne toimitetaan Honkajoki Oy:n käsittelylaitokselle.” Liikenneturvallisuuteen tai eläintauteihin liittyvät asiat eivät kuulu ympäristönsuojelulain mukaisessa ilmoitusmenettelyssä ratkaistavaksi.

Vastauksena mielipiteeseen todetaan seuraavaa: Ilmoitusasiakirjoissa on esitetty naapurikartta ilmoitusmenettelyasiakirjojen laatimista koskevan valtiorhallinnon ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeen mukaan naapuritiedot tulee esittää vähintään 600 metrin säteellä. Lupaviranomainen on puolestaan rajannut kuulemisalueen noin 700 metrin säteelle tilakeskuksesta. Naapurikartta tai kuulemisalueen rajausta eivät ole absoluuttinen raja kaikille toiminnasta aiheutuville vaikutuksille. Viranomainen määrittelee kuulemisalueen sen mukaan, minkä arvioidaan olevan toiminnan – erityisesti tilakeskuksessa ja sen lähialueella tapahtuvan – pääasiallista vaikutusalueita. Pääsääntöisesti eläinsuojien osalta valtiorhallinnon ohjeen mukainen 600 metriä voidaan katsoa riittäväksi kuulemisalueeksi ilmoitusmenettelyssä, mutta tapauskohtaisesti kuulemisaluetta voidaan laajentaa, kuten nyt on tehty. Eläinsuojilla voi olla lannanlevityspeltoja melko kaukanakin tilakeskuksesta, mutta kuulemisalue rajataan tilakeskuksen sijainnin perusteella. Karttatarkastelun perusteella mielipiteen jättäjän kiinteistö sijaitsee noin 900 metrin päässä tilakeskuksesta. Osa toiminnanharjoittajan peltoalueista ulottuu alle 400 metrin päähän mielipiteen jättäjän kiinteistöstä, joten lannanlevityksestä, ja sopivissa tuuliolosuhteissa myös tilakeskuksen toiminnasta, aiheutuvat hajut voivat ulottua sinne. Lupaviranomainen arvioi, kuten mielipiteen jättäjä itsekkin, ettei näitä hajuhaittoja voida kuitenkaan katsoa kohtuuttomiksi. Ilmoituspäätöksessä on annettu tarpeelliseksi katsotut määräykset hajuhaittojen ehkäisemiseksi.

Sovelletut säännökset

- Ympäristönsuojelulaki (YSL, 527/2014): 29, 52, 58, 62, 70, 85, 89, 115 a-d §
- Jätelaki (JL, 646/2011): 13, 15, 28, 29 §
- Laki eräistä naapuruussuhteista, nk. naapuruussuhdelaki (NaapL, 26/1920): 17 §
- Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista, nk. eläinsuoja-asetus (VnA 138/2019)
- Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta, nk. nitraattiasetus (VnA 1250/2014)

Sovelletut viranomaisohjeet ja muu aineisto

- Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje (Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17)
- Paras käyttökelpoinen tekniikka kotieläintaloudessa (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:12)
- Maatilojen kemikaalien käsittely ja varastointi – Ohje ympäristönsuojeluviranomaiselle (Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:5)

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen voimassaolo

Ilmoituspäätös on voimassa toistaiseksi.

Päätös korvaa toiminnalle aiemmin myönnetyn ympäristöluvan.

Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava ympäristölupa tai tehtävä ympäristönsuojelulain yleisen ilmoitusmenettelyn mukainen ilmoitus. (YSL 29, 87, 89, 115 a §)

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tässä päätöksessä annettua määräystä ankarampia säännöksiä tai päätöksessä esitetystä poikkeavia säännöksiä ilmoituspäätöksen voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on ilmoituspäätöksen estämättä noudatettava (YSL 70 §).

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella siten kuin ympäristönsuojelulain 85 §:ssä on säädetty. Päätös pidetään nähtävänä Hollolan kunnan verkkosivuilla vähintään kuulutusajan.

Käsittelymaksu

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (voimaan 1.1.2023) 3.2 § mukaan yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisen ilmoituspäätöksen valmistelun maksu on sama, kuin vastaavan toiminnan ympäristölupapäätöksen valmistelun maksu. Samansuuruista maksua perustellaan sillä, että ympäristönsuojeluviranomainen ei taksan laadintahetkellä voinut tietää uuden menettelyn tosiasiallista vaikutusta päätökseen liittyvään työmäärään.

Taksan pykälässä 5.1 todetaan seuraavaa: *"Mikäli asian käsittelyn vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä vähäisempi, voidaan käsittelymaksu määrätä enintään 50 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi."*

Taksan maksutaulukon mukaan eläinsuojan ympäristölupakäsittelyn maksu on 2040 euroa. Koska käsittelyn vaatima työmäärä on ollut keskimääräistä ympäristölupakäsittelyä vähäisempi, määrätään maksu 20 % taulukon mukaista maksua pienemmäksi.

Näin ollen ilmoituspäätöksen käsittelymaksu on **1632 euroa**. Lasku lähetetään erikseen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuohjeet ovat päätöksen liitteenä.

Päätöspäivä on 14.10.2026